

Aquest setembre s'han complert els 40 anys de l'estrena d'*Antaviana* i els 30 de *Mar i Cel*, possiblement les dues obres més icòniques de Dagoll Dagom, la companyia que va revolucionar el teatre català amb la seva aposta desacomplexada, fresca i nova pel musical, just en un moment on semblava un gènere llunyà, car i exòtic. Ells, però, van arriscar. I la història ja és prou coneguda, amb una proposta que els porta a l'èxit per mitjà d'obres d'autor que saben connectar amb el públic. L'opció fàcil, plenament consolidats i amb un segell propi i reconeixedor, seria fer el que han demostrat que saben fer. Però no, Dagoll Dagom torna a sacsejar el taulell de joc, assumint el risc d'unir en un mateix espectacle Shakespeare, Lluís Llach i la crisi dels refugiats. Fent-ho lluny del seu llibre d'estil i des de l'honestetat, amb la voluntat de remoure consciències.

Estrenada el dimecres 26 de setembre al teatre Poliorama, *Maremar* és més que la darrera obra de Dagoll Dagom: és un triple salt mortal, un espectacle on la companyia fusiona paraula-dansa-cançó —tal com ells mateixos defineixen, defugint etiquetes a l'ús—, és la música integrada al text, el gest al servei de cada acció i una dramaturgia perfectament coreografiada, amb el mar —sempre el mar— com a teló de fons de la vida que ve i se'n va. Amb un Mediterrani que podria ser qualsevol mar d'ofecs i tragèdies i que ens recorda que la història sempre es repeteix. Un repte que també suposa la primera aventura shakespeariana de la companyia al llarg de la seva dilatada trajectòria.

Maremar adapta *Pèricles, príncep de Tir* —a partir de la traducció de Salvador Oliva—, inèdita a Catalunya. “És una de les obres menys representades de Shakespeare, però en vida seva va ser un dels èxits més grans a nivell de públic”, subratlla Joan Lluís Bozzo, director d'un espectacle que aconsegueix posar-nos un mirall al davant, malgrat els anys transcorreguts. Per fer-ho possible, la companyia ha treballat al voltant de dues idees. La primera, que els herois de les nostres mitologies, tots aquells grans personatges que es perden pels mars i anhelen el retorn a la llar, són els actuals refugiats. La segona, la consistència humana d'aquests personatges. “Els herois són persones, i aquesta és la seva base fonamental”.

Un espectacle diferent

Més enllà de la inspiració shakespeariana, l'obra agafa el nom d'un disc i d'una cançó de Lluís Llach —“hem disposat del seu material lliurement, ha estat molt generós”, agraeix Anna Rosa Cisqueu, productora executiva—. Un disc i una cançó que són un cant a l'absència i, alhora, a la presència d'allò que mai no mor, que sempre hi és, que forma part d'un paisatge íntim i indestructible i que, per tant, forma part, per extensió, del petit país, de la comunitat que edifiquem per mitjà de



Dagoll Dagom uneix Llach, Shakespeare i refugiats a 'Maremar'

La companyia catalana ha estrenat al Teatre Poliorama 'Maremar', una obra que adapta lliurement 'Pèricles, príncep de Tir', de Shakespeare, amb música de Lluís Llach i que reflexiona sobre el drama dels refugiats.

Per Esteve Plantada
Fotografies de Jordi Play



MÉS QUE UN MUSICAL.

L'espectacle integra una dotzena de cançons de Llach, des d'*Abril 74* fins a *I si canto trist* i *Un núvol blanc*, en una adaptació del *Pèricles* de Shakespeare. La direcció musical és d'Andrés Gallén i l'escenografia d'Alejandro Andújar.

En total, l'espectacle compta amb una dotzena de cançons de Llach, des de les *Corrandes d'exili*, a *I si canto trist*, passant per *Onades*, *Abril 74* o *Un núvol blanc*— i aconsegueix integrar cada peça a l'acció, al gest i al text, en un tipus de teatre musical que “jo mai no havia vist”, assevera Bozzo, satisfet. “Aquesta és una obra de teatre on es canta, però on la mateixa música és matèria teatral i el moviment dels actors es fon amb la coreografia. És, també, un espectacle de dansa on els ballarins canten”. Una fusió en totes direccions, una peça orgànica on els gèneres dialoguen, s'interrelacionen i no destaquen mai l'un per sobre de l'altre. “No és un musical, és una altra cosa. És un espectacle diferent dels últims que hem fet, amb molt de risc per a nosaltres”.

L'elenc de noms que hi han col·laborat així ho certifica. A banda de la direcció de Bozzo, el muntatge compta amb la direcció musical d'Andreu Gallén, la coreografia d'Ariadna Peya —una de les ànimes de *Les impuxibles*—, el treball en la dramàtúrgia de Jofre Borràs, o l'escenografia i vestuari d'Alejandro Andújar, així com “un gran treball de so, llum i caracterització”, rebla el director. “*Maremar* és una feina de rellotgeria on tots ens hem implicat”. Un espectacle que s'ha construït en grup. “D'això, n'ha sortit una rara unitat. No és un espectacle on es fa una escena, s'assaja amb els actors i es balla, sinó que tothom hi està molt implicat des de l'inici”.

“Hem estat molt exigents i molt rigorosos. I hem fet una feina molt artesanal i creativa”, afegeix Ariadna Peya, responsable de la direcció coreogràfica. “A *Maremar*, la dansa és tan necessària per explicar la història com la música i la paraula”. Tot un repte creatiu, per posar-la al mateix nivell dels altres elements escènics. “El resultat és una feina poètica, però rítmica i trepidant. Parlem de mar, d'exili, de fugides. A través dels personatges i de les experiències pròpies i personals, hem →



vincles afectius i de desigs. “*Maremar*, feu-vos present / a l'altar del meu paisatge. / *Maremar*, que els antics déus / avui són molt lluny de casa”, entonava el músic de Verges, en record de la mare. Amb enyorança, però amb la convicció de viure i d'acceptar els vaivens que ens fan ser el que som.



Els refugiats són protagonistes de l'obra. Una nena escolta la història de Pèrcles de Tir, que es va veure obligat a fugir del seu poble perseguit pel dictador d'Antioquia.



A la fotografia inferior, Dagoll Dagom i els responsables d'aquest *Maremar*, amb el director de la companyia, Joan Lluís Bozzo, al centre, de blanc.

→ aconseguir explicar experiències col·lectives que viuen moltes persones d'avui, lamentablement". Una feina coral que demostra que "les persones, en situacions extremes, ens necessitem les unes a les altres".

Simplicitat, austeritat i virtuosisme

Un altre dels fets que li afegeix una dosi de novetat és que no hi ha orquestra: l'orquestra són les veus dels mateixos actors. L'obra ofereix moments musicals "que subratllen el diàleg, que es converteixen en cançó i tornen al diàleg", sempre amb les divises de la simplicitat i l'austeritat. Unes paraules a les quals Andreu Gallén, el director musical, hi afegiria el virtuosisme. "Aquest espectacle és una de les coses més difícils que he fet —confessa—, amb gent amb més experiència teatral que musical. L'escenari desprèn virtuosisme". El resultat és una obra amb tot molt ben integrat, on la música fa una funció de banda sonora. "La gent veurà un *Pèrcles* en versió contemporània", conclou.

Motius que es repeteixen en la dramaturgia, tal com detalla Jofre Borràs: "Hem reduït molt la versió original de Shakespeare. Hem situat la història en el context, però sempre des d'aquesta simplicitat i austeritat". Amb la intenció que el text sigui diàfan i directe, evitant la sensació al públic d'estar davant d'un text clàssic.

L'acció s'inicia amb la imatge d'un nena en un camp de refugiats. Plora desconsoladament perquè ha perdut els seus pares, just quan coincideix amb un personatge fantàstic que la consola explicant-li la història de Pèrcles, príncep de Tir, qui es veu obligat a fugir del seu poble i de diferents indrets de la costa del Mediterrani perseguit per les ordres del dictador d'Antioquia. En la seva epopeia, Pèrcles s'enamora de Thaïsa, la filla del rei de Pentàpolis, amb qui es casa i emprèn la tornada a casa, amb ella embarassada. Una història plena de pèrdues, de naufragis i, malgrat tot, d'esperança.

"El propòsit de l'espectacle és sensibilitzar la gent sobre aquesta gran crisi dels refugiats, sobre la situació que viuen", afegeix Cisque. "Sabem que la solució és molt difícil, però també que hem de ser més humans". Mercè Martínez, un dels nou actors que formen l'equip interpretatiu —completat per Roger Casamajor, Anna Castells, Cisco Cruz, Marc Pujol, Aina Sánchez, Marc Soler, Elena Tarrats i Marc Vilajuana—, ho explica així: "Ens hem acostumat a les imatges de les notícies, a la deshumanització d'anomenar-los *immigrants*. Amb *Maremar* els hem volgut donar veu, i l'equip també hem pogut fer molta pinya".

Autenticitat, passió, voluntat de risc i de dir coses. De no restar quiet i de fer-se gran. Tant de bo les companyies del país tinguessin la inquietud de Dagoll Dagom per escriure, encara ara, nous camins i relats. Amb la consciència i la il·lusió de sorprendre com si fos el primer dia. ●